

Landsvæbnerstævne Marselisborg

1947

*“Døden fra Nokkebølle”
ser dagens lys*

FDEs Historiske Samling,
Sletten

Budstikken var lejrens symbol - og slogan'et var: “Kom med...”

Der blev sendt en budstikke til alle kredsene for at fortælle, at nu var der Landslejr igen efter ti års pause.

Interessen for lejrporten havde været lidt faldende og man mente i lejrudvalget at en landslejr ville kunne sætte gang i sagerne igen.

24 timers øvelsen

I sin indledning til Mindebogen om Landsvæbnerstævnet i 1947, skriver Lejrchefen Gunnar Tjalve:

Ved Midnatstid skød tre Rakter op mod den lyse Sommerhimmel. Tusind Fakler brød ud fra Skovene og søgte frem mod Bavneplasserne. Et uforglemmelig smukt Syn. Samarbejdede og samarbeidende hastede Patrulierne videre mod næste Opgave. “Er I trætte?”, spurgte vi dem. “Ja,” indrømmede Anføreren, men raabte samtidig æggende friskt til sine Folk; “Videre!”, hvorpaa de forsvandt ud i Natten i rask Tempo. I en Grøft sad to Dreng. “Er I daadige?” Den ene var, den anden var blevet tilbage for at hjælpe ham.

- Alle disse Dreng viste os Samarbejdets og Kammeratskabets Væbner.

Temaet var bygget på personerne fra og beretningen om “Niels Ebbeson der ‘vog’ kullede Greve”. Armbrøsten der er gengivet på lejrens stofmærke henviser også til dette tema!

Dette tema har sidenhen (og sikkert også før) dannet grundlag for mange spændende sommerlejre.

Du kan læse mere om oplægget og oplevelserne på de følgende sider.

Landslejrtemaer gennem tiden

Den spændende Nat i Frijsenborgskovene: Den store Øvelse.

Nedenstående er uddrag fra "LANDSVÆBNERSTÆVNET – Marselisborg 1947".

NATTEN mellem Tirsdag og Onsdag - den store Øvelsesdag - var der mangen en Væbner, der ikke sov af bare Spænding. Der var mange af jer, der aldrig før havde været paa 24-Timersøvelse, ja, nogle skal der vel ogsaa nok have været, der aldrig havde været paa Natøvelse i det hele taget.

Allerede meget tidlig Tirsdag Morgen blev Herredsfogderne vækket af Budbringere, der forkyndte, at enhver Væbner kunde melde sig i *Kampen mod Grev Gert*; kun skulde de forud bestaa en Prøve for Ridderskabet. Bestod de Prøven, som skulde finde Sted ude i Skovene ved Frijsenborg, da kunde de som Mænd kæmpe ved Niels Ebbesøns Side.

*

Da vi endelig - efter at Middagen var overstaaet hjemme i Lejren - drog ud gennem Portalen efter at være delt op i Grupper under Ledelse af Riddere med gamle danske Navne: Arne, Bent, Gunnar, Leif, Folmer og hvad de nu hed alle sammen, følte vi os virkelig sat tilbage til 1340-Tiden, de historiske Aar, hvor Dansken under tapre Mænds Ledelse vog de tyske Fjender.

*

Husker I endnu Grundlaget for Øvelsen? Det er værd at nævne, saa staar det altsammen lyslevende i vor Erindring:

END skrives det Herrens Aar 1340.
I de otte lange Aar siden Kong Kristoffer den Andens Død hat søndenvældske Voldsmænd hærget vore Bygder og Bopladser med Pinsler, Ran, Mord og Brand.

Vel har det ikke skortet paa Modstand. Men de væbnede Styrker, som Kongens Søn, Junker Otto, samlede til aaben Kamp paa T a p h e d e, sønden for Staden Viborg, var ikkun saa faa og ikke synderligen godt udrustede. Efter heltemodig Kamp maattede de derfor se sig slaaet af den holstenske Grev Gerts Lejesvende.

Junker Otto frister nu paa sjette Aar en

kummerligen Tilværelse i et usselt Fangehul paa Segeberg Slot

Dog undløb lykkeligen en Del af de danske Stridsmænd, og de har taget Tiden siden da ret i Agt. Efter Sæd og Skik lod de Budstikken gaa til enhver vaabenfør Mand, som man havde Grund til at lide paa, og Modstandskraften voksede indefra.

Stundom har det ikke kunnet undgaas, at de fremmede Voldsmænd fik Nys om dette Virke, og det er da kommet til blodige, men ulige Kampe. Lykkeligst gik det paa Lolland, hvor man fik visse Egne frigjorte, omend under blodige Ofre. I Skaane og Blekinge fik Almuen af den svenske Konge, Magnus Erikssøn mod Pant i Liv og Ejendom, Hjælp til at fordrive Holstenerne.

Men stedse forberedes i det dulgte det store Opgør med de fremmede Undertrykkere og Ugerningsmænd. Uagtet Holstenerne Dag og Nat bevogter det smalle Medelfarsund, er det dog lykkedes en kendelig Flok danske Mænd fra ethvert Herred i alle Landsdele at komme frem til Jylland og vinde Vej fremad i dette det største af alle vore Lande.

I Randers har den forhadte Grev Gert - i Folkemunde kaldet den kullede Greve, formedels hans Mangel paa Haarvækst - opslaaet sit Hovedkvarter. Men i Skovene sydvesten for Staden opøves og prøves de danske Frivillig-Skarer til Kampen.

Ikkum lidet er vort Folk, men aldrig smaat. Mangen svær Eg er segnet i Kampen for vort Folks Frihed, men Sønner, som saa deres Fars Hest vende rytterløs tilbage, har meldt sig til Videreførelse af Slægtens Daad. Endog mangen Knøs, som endnu næppe er naaet sin Manddoms Alder, brænder varmt for at være med. Det er baade en Styrke og en Fare. Derfor har Riddernes høje Raad besluttet, at de umyndiges Deltagelse bør bero paa, at de ved mangfoldige Prøver viser sig skikket og modne til at løfte den Fædrene Arv.

Vel har det ikke været muligt helt at skjule for Holstenerne, at noget et i Gære, og derfor har de deres Snushaner ude for at komme under Vejr med Danskernes Anstengelser.

Men det forstaar de kække Danske ikke alene at

dække sig for, men ogsaa at udnytte ved Ynglingenes uforfærdede Færd. Store ting forestaar. Og et lykkeligt Udfald beror paa Drengenes Indsats.

En Herremand fra Folby Sogn, tvende stive Mile nordvesten for Aarhus - hans Navn forties for alle - har taget sig paa at føre en mindre flok- af djærve Mænd paa et farligt natligt Togt, som sattes i Værk i al Stilhed, medens det er om at gøre for Knøsene i de store Skove at binde saa mange Holstenerne som muligt og give dem Opfattelsen af, at det er derfra det næste Anslag kan ventes.

Der er ingenlunde Grund til at tro, at Holstenerne tør vove sig ind i selve Skovene, hvor Trolddom og andet Kogleri huserer, men langs med visse Veje har man set dem luske rundt i mindre Flokke.

Vel er den mest sikker, som helt kan undgaa de forhadte Snushaner med deres grønne Gevandter om Armene, men skulde det ske, at en og anden bringes op af dem, saa er det vel værd at agte paa, at Tiden ej er inde til aaben Kamp. Man bør ved List og Snilde søge sig frikøbt, saa man ej pludseligen skal miste sit unge Liv eller hensygne blandt Rotterne i de Rendsborgske Fangehuller.

Hvorvel det at klare sig ret for enhver af Drengene er en æressag, efterdi ingen nu kan erholde Viden om, hvad der vil blive krævet af ham nu eller sidenhen, saa haver Riddernes Raad dog bestemt paa særlig Vis at ville berømme den Flok, som maatte vise sig som de andres Overmænd i Mod, Snarraadighed og Færdigheder. Selv vil Riddernes Raad og andre af Rigets bedste Mænd vaage over, at alt gaar til, som det sømmer sig Danemænd.

Hvo, det ej er tro i det Smaa, vil ingenlunde være til at lide paa i det Store. Kun gennem Prøvelser opøves det Mandemod, den Styrke og den Snilde, der alene kan bære et Folk frem mod lysere Tider.

Mand er den, det gør Mands Gerning. - Maatte Erkjendelsen heraf præge Jer Færd, naar I nu drager tit Skovs for at bringe Jer Duelighed til Skue.

Mands Ære er Mands Lov.

Hvad var det mest spændende under Øvelsen? Var det Bivuakbygningen? Eller var det Kampen med "de Grønne"? Holstenerne, der gjorde Skovene

usikre at færdes i? Kunde I besvare de mange Spørgsmaal, de stillede, naar I blev nappet af dem, eller løse de udviklede Opgaver, I blev stillet overfor? - Eller laa Spændingen for jer i at lægge Points til Points, efterhaanden som Øvelsen skred frem. Morsomt var det i hvert Fald stadig at vide, hvad man havde faaet ud af sine Anstrengelser. Den Maade at "afregne" en Øvelse paa er der sikkert mange af jer, der vil bruge en anden Gang.

*

Skulde jeg sige, hvornaar Øvelsen begyndte at blive "højdramatisk", da maatte det være det Øjeblik, da Meddelelsen kom om, at Niels Ebbeson, den modige Strangesøn, var draget af Gaarde for med en Haandfuld haandgangne Mænd at løse "en livsfarlig Opgave", og at alle I unge Væbnere skulde holde jer parate. Nu var vi klar over, at der vilde ske noget. Og længe varede det heller ikke, før der kom det nye Budskab, at "den fule Greve af det holstenske" havde maattet lade sit onde Liv for Niels Ebbesøns Haand. Der var ikke saa faa af os, som i det Øjeblik tænkte ikke paa 1340, men paa den herlige Dag i 1945, da et lignende Budskab naaede til os om søndenvældske Fjenders Nederlag.

*

Men nu skal hele Landet renses for Fjender. Bavnerne skal blusse over det ganske Danmark og kalde alle vaabenføre Mænd sammen til den sidste Kamp. Og saa kom da Nattens smukkeste Optrin: fra hele den lange Skovkant kom alle 5000 Væbnere løbende mod Bavnestederne, der laa mellem Foldby og Tinning. En Kæde af Ild, der senere blev til tre kæmpemæssige Ildslanger, som bugtede sig ned over Terrænet. Det var, som stod hele Danmark i Brand i denne Midnatstime. Og det var ingenlunde let for de første at finde frem til Bavnerne. Men hvor I alligevel klarede jer! En ualmindelig skrap Tur; og dog holdt Patruljerne sammen som de gode Kammerater de var. Blussende af Kampiver mødte de ved Bavn, kastede deres Fakkell som et ringe Bidrag til den Ild, der skulde blive et kraftigere og kraftigere Kald om Hjælp i Danmarks skæbnesvangre Time, hvor Folket nu, takket være den modige Strange-Søn, havde taget sig sammen for at gøre sig til Herre i deres eget Land.

Men dermed var Anstrengelserne ikke til Ende.

Knap var man kommet i Poserne ude i Bivuakkerne, før Budstikken begyndte at gaa: *I Eolkets og Kronens Navn til Samling!* - Saa maatte I afsted igen. Rundt i den natmørke Skov for at Buddet kunde naa fra Frænde til Frænde: Vi stævner sammen i morgen ved Daggry for at hylde den tapre Niels Ebbesøn, Danmarks Befrier!

*

Blev I vasket den Morgen? Fik I alle Morgenmad? Nogle af jer saa lidt matte ud, da I i de tidlige Morgentimer drog i Vej for at give Møde ved *Jernit, Haldumgaard* eller *Tinning*; men da saa det festlige Optog kom ridende frem ad Vejen og omsider naaede ind paa Samlingspladsen, da var vi vaagne igen. Der sad højt til Hest Niels Ebbesøn og hans Mænd. De havde et Budskab at forkynde alle Danmarks unge Væbnere: Det var Niels Bugge, der ledede vor Hyldest til Sejrherrn fra Nørreris, og da denne havde faaet sine Hurra'er, tog han selv Ordet og holdt en Tale til sit Folk, der ikke alene var en god Afslutning paa et festligt Slutningsoptrin, men en alvorlig Appel til jer alle i Tiden frem:

Ædle Riddere og Væbnere! Danske Mænd og Drenge!

Min Erænde og Ven, velædle Herr Niels Bugge til Hald har talt Sanning. Den kullede Greve har fundet sit sidste Lejested, vor holstenske Voldsherre er død.

Men tak ikke mig, danske Mænd. Jeg haver kun gjort min Skyldighed overfor vor. Konning og vort Land, og ikkun det, som enhver af Eder vilde have gjort i mit Sted.

Nej, tak vare Eder, I unge Drenge, som med spæde Lemmer og liden Styrke mandeligen har fejdet den grumme, fejge Avindsmand fra Syd

Som I nu hat fejdet frisk mod Fjenden, skal I da virke til Vinding og Velstand for vort Land.

Lad os raabe et Leve for Danemark og deri lægge vort Løfte om at værne og virke for vort Land.

Danske Mænd og Drenge: D a n m a r k l e v e !

*

Et stolt Væbnerstævne i Danmarks lyse Nat er til Ende. Hjemturen, dels over Hammel, hvor der var traktement, som kom svært godt tilpas, dels med DSB fra

Hinnerup, var drøj at gaa paa. De i Nat saa modige Stridsmænd hang ikke saa lidt med Hovederne, da de først var kommet ind i Kupeerne. Og Hjemturen gennem Aarhus og ud gennem Skoven til Hørhaven vidste kun faa noget om, da de senere blev spurgt. Ikke saa underligt, at de Timer, der endnu var tilbage af Eftermiddagen, maatte bruges til en Middagslur. Men ved Aftenstide var vi klar igen; vi mødtes ved Baalet forfriskede og med nye Kræfter. *Humøret leve* var Rammen om *det Lejrbaal*. Og Humøret kom i Sandhed frem den Aften, som det altid gør, naar man har haft en usædvanlig Oplevelse sammen, og det kan man med Sikkerhed sige, at vi havde haft derude i Skovene ved Frijsenborg.